

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FÜSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FÜMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árakban szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

INTERPELLÁCIÓ.

Dr. Nagy György országgyűlési képviselő, a székely ügyek egyik leghivatottabb bajnoka és védelmezője a Ház szombati ülésén meginterpellálta a földművelésügyi minisztert a székely erdő-törvény revíziója tárgyában; tette pedig ezt azzal a lelkesedéssel, azzal a meggyőző erővel, mely az ő egyéniségének kiváló sajátossága, és a székelyek rokonszenvét csak fokozhatja különben is közszeretnek örvendő személye iránt. A nagyjelentőségű interpelláció szövegét így hangzik:

T. képviselőház! Figyelemmel leszek arra, hogy az idő nagyon előrehaladt, hogy mindjárt fél négy, de interpellációm azért kell még ma előterjesztenem, mert a legközelebbi interpellációs napon nem vehetek részt a Ház ülésén, miután a kötelesség a gyergyószentmiklósi székely vasút megnyitására szólit. De alkalmat fogok venni úgy a költségvetés tárgyalásakor, mint az erdélyi birtokrendezési törvényjavaslatok tárgyalásakor arra, hogy hosszasan és részletesen fejtegessem azt a gazdasági politikát, amelyet én a Székelyföldre üdvösnek és áldásosnak tartok. Többször kifejezést adtam annak, hogy az eddigi kormányok, a szabadelvű kormányok elhanyagolták a Székelyföldnek jogos, igazságos érdekeit és a kormányok nemtörődöm-ségének, közönyösségének a székelyekkel szemben, következménye az a nehéz, inséges állapot, a mely a Székelyföld lakosaira reánehazódott.

Egyike a legégetőbb és így a megoldást legjobban igénylő, legsürgősebb kérdéseknek a Székelyföldön az erdő-törvénynek revíziója. A történelmi előzménye a kérdésnek az, hogy 1888-ban a székely erdőbirtokosságok az állammal szerződést kötöttek az erdőkezelésnek a m. kir. állami erdészeti részéről való átvétele ügyében. A szerződésnek 8. §-a világosan, határozottan, minden félreértést eloszlatva kijelentette, hogy a birtokosság-nak abban az esetben, hogy ha az állami kezeléssel nincsenek megelégedve, joguk van azt felmondani. 1888-tól, a szerződések megkötése idejétől számított pár egymásután következő esztendőben szomorúan látták a közbirtokosságok azt, hogy az erdőknek a m. kir. erdészeti ál-

tal való kezelése az ő igényeiket nem elégítheti ki, hogy az a kezelés nagy költséggel jár és hogy ennek a költségnek az ellenértékét ők nem kapják meg az erdészeti részéről. Épen ezért már akkor mozgalom indult meg a Székelyföld részéről, hogy az erdők az állami kezelés alól kivétessenek.

És mikor már-már küzdelmüket, törekvésüket siker koronázta volna, akkor egyszerre meghozatott az 1898: XIX. t.-c., amelynek 57. §-a tisztán a nagyobb erőnek, tehát az erőszaknak a jogán — mert másra nem is hivatkozhatott, — kimondotta azt, hogy a birtokosok és a földművelésügyi miniszter között, illetéleg a birtokosok nevében a törvényhatóságok és a földművelésügyi miniszter közt létrejött szerződések határozatai helyébe a jelen törvény rendelkezései jutnak. Tehát egy kétoldalulag kötött szerződést az egyik szerződő fél önhatalmulag megváltoztatta s a székelyföldi közbirtokosságoktól az ő jogos birtokukat és vagyonukat képező erdőket a törvény erejével és hatalmával elvette.

Ettől az időtől kezdve az erdő-törvény, mint egy rém, úgy sötétedett a Székelyföld lakosai előtt és igen sok bajnak, igen sok viszálynak, igen sok visszavonásnak lett forrásává, lett szülőjévé.

A mostani esztendőben, 1907-ben, egy nagy deputáció — mintegy 400 ember — jött fel ebben a kérdésben Székelyföldről.

Hogy milyen nagy ennek a kérdésnek a fontossága és milyen égető annak a rendezése, bizonyítja az, hogy ezek a szegény emberek a messze Székelyföldről a maguk költségén feljöttek csak azért, hogy a miniszterek előtt, a kikben bíztak, előszóval is elmondhassák panaszukat, előadhassák jogos kérésüket.

A küldöttség, mely báró Orbán Ottó és Betegh Pál vezetése alatt jött fel, június 17-én az én vezetésemmel megjelent Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urnál. Én akkor a miniszter előtt hosszán indokoltam, a részletekre is kiterjedőleg ismerttettem a székelyföldi erdőbirtokosok panaszát és rámutattam az erdő-törvény hiányaira is.

A miniszter ur válaszában volt szíves megígérni, hogy meghallgatja a birtokosok panaszát és Mezőssy Béla államtitkár urat a lehető legrövidebb idő alatt le-

küldi a Székelyföldre, hogy ott meggyőződést szerezzen ezeknek a panaszoknak, ezeknek a sérelmeknek mibenlétéről.

Mi az egész nyáron, egészen mostanáig, igaz szeretettel, igaz bizalommal vártuk az államtitkár urat. Tudjuk azt, hogy nem jöhetett el Ennek oka az volt, hogy a kiegyezési tárgyalások minden idejét, minden napját igénybe vették. Most azonban úgy áll a kérdés, hogy az államtitkár ur hiába is fáradna le, mert ilyenkor már az erdők egy része hó alatt van nálunk és így nem nézhetné meg az államtitkár ur, hogy a legelőre alkalmas területek tényleg ennek a célnak megfelelnek-e? Nem tudna az államtitkár ur közvetlen meggyőződést szerezni magának arról, hogy az erdészeti által legelőnek szűken kijelölt területek erre a célra elégségesek-e, s nem állapíthatná meg, hogy tehát milyen mivélés és mekkora összeg fordítandó a legelők visszaállítására, feljavítására. A kérdés tehát az államtitkár urnak a Székelyföldre való lejövetele által sem nyerhetne megoldást.

De másfelől ezt a kérdést másképen, radikálisan megoldani úgy, hogy a Székelyföldön az megnyugvást szerezzen, másképen nem is lehet, mint törvényes intézkedés által. Még pedig egyszerűen úgy — ami az igazságnak is megfelel, — hogy a birtokosoktól elvett erdőt vissza kell adni a tulajdonosaiknak. Ez legegyszerűbb kötelessége a magyar törvényhozásnak. Azokat az erdőket jogcím nélkül vették el birtokosaiktól, az állami gyámságot rájuk erőszakolták, s ezek az emberek még sem kívánnak egyebet, csupán hogy birtokukat, a mit ők szereztek, amihez nekik jogcímük van: ismét rendelkezésükre, birtoklásukra bocsássák.

Tudom én azt, hogy a földművelésügyi miniszteriumban — nem a miniszter ur, mert ő mindig a legjobb indulattal volt az ügy iránt, ezt a sepsiszentgyörgyi székely kiállítás rendezésével és támogatásával is megmutatta, — de vannak egyesek, akik talán nem annyira a székelyek iránti rosszindulatból folyólag, mint inkább az erdők iránti tulságos, mondhatnám: beteges szeretet következtében, mert jobban szereti a fát mint az embert minden tekintetben, valahányszor panasszal fordulnak a birtoko-

sok hozzájuk, inkább az erdészeti hivatal állításainak adnak igazat és e panaszok elbírálásánál őket az államerdészeti szempontok irányítják, vezetik.

Megtörtént, hogy épen azért, mert a t. miniszter ur szíves volt megígérni, hogy megvizsgálta a sérelmeket, hogy az erdőörök látva, hogy e vizsgálat késik, most kicsufolják, kigunyolják azokat, akik fenjártak a deputációban, úgy, hogy türhetlenné teszik helyzetüket, mert azzal gyanúsítják azokat a becsületes, tiszta lelkű birtokosokat, hogy az egész küldöttség humbug volt, nem is igaz, hogy a miniszter ígéretet tett, hogy a sérelmeket megvizsgálta és lehetőleg orvosoltja. Ezen erdőörök ellen is megfelelő intézkedést kérek. Adatokkal fogok szolgálni.

Én tehát tisztelettel kérem a t. miniszter urat, hogy a sérelmek orvoslása tekintetében egyrészt küldje ki a t. államtitkár urat ígéretéhez képest, és mint-hogy ez csak ideiglenes orvoslás volna, rövid időn belül méltóztassék benyújtani törvényjavaslatot, amely azt célozza, hogy az erdők visszaadassanak a régi közbirtokosok kezelésébe.

Addig is, míg a törvényhozás e kérdést elintézi, méltóztassék saját hatáskörében, méltóztassék rendeletileg intézkedni egyfelől, hogy az üzemterveket elkészítsék már az erdőhivatalok, mert a szerződés 6. pontja szerint ezt kötelezőleg magukra vállalták, de nem készítették el mind ma sem, másfelől pedig, hogy a legelőre alkalmas területek átengedése, a vág-területek kijelölése tekintetében a birtokosok érdekére több figyelemmel legyenek.

Ez ügyben tehát a következő interpellációt intézem a földművelésügyi miniszter urhoz (olvassa):

1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy a székely közbirtokosságok 1888-ban szerződést kötöttek a közbirtokossági erdők kezelésének a m. kir. államerdészeti részéről átvétele ügyében, a szerződés 8 pontjában a felmondás jogát kifejezetten és határozottan fenntartva?

2. Van-e tudomása arról, hogy mióta az 1898: XIX. t.-c. 57 §-a a szerződés határozatai helyébe a hivatkozott törvény rendelkezéseit léptette, s így a birtokosokat a felmondási jogtól megfosztva az erdőknek kényszer útján való állami kezelését ren-

delte el, azóta állandó a panasz a Székelyföldön az állami kezelés zaklató, költséges volta miatt?

3. Hajlandó-e addig is, míg törvény alapján az erdők viszszaadatnak a közbirtokosságoknak, az egyedüli jogos birtokosoknak és tulajdonosoknak, — törvényes hatáskörében rendeltileg intézkedni, hogy az erdőhivatalok az üzemterveket sürögösen, záros határidő alatt elkészítsék a vágási terülek kijelölésében, a legelőre alkalmas területeknek erre a célra való átengedésében több méltányossággal, a birtokosok érdekeit tekintő fokozottabb figyelemmel járjanak el?

4. Hajlandó-e az erdőtörvény revíziója tárgyában törvényjavaslatot benyújtani?

Elnök: Az interpelláció kiadatik a földművelésügyi miniszter urnak.

Szentkirályi Zoltán jegyző: Fried Lajos! (Felkiáltások: Nincs itt!) Hinléder Ernő! (Felkiáltások: Nincs itt!) Artim Mihály! (Felkiáltások: Nincs itt!) Lorkovics Iván! (Felkiáltások: Nincs itt!)

Elnök: Az ülést bezárom.

Még egy interpelláció.

Fővárosi lapokban olvastuk, de magánúton is értesültünk, hogy az oklándi kerület országgyűlési képviselője Dr. Hinléder Fels Ernő a múlt héten interpellációt jegyzett be a belügyminiszterhez az udvarhelyvármegyei közigazgatás korrupciója tárgyában, melynek éle a főispán, alispán és a megyei bizottság ellen volna intézve.

Vegyes érzelmekkel fogadtuk a hírt; míg egyrészt örvendünk annak, hogy végre valahára lesz szerencsenk a képviselő ur első, tehát szűz felszólalását a törvényhozás házában — mely ritkán részesül abban a megítélő szerencsében, hogy a képviselő urat falai között vendégül láthassa — hallani, másrészt megdöbbenünk és kíváncsian lestük, miként fogja a képviselő ur interpellációját argumentálni, akkor mikor itt egy megyei nagy többség, a kifogástalan jellemű, minden társadalmi rétegben közszeretben és tiszteletben álló főispán személye körül csoportosul és mikor ez a nagy többség, tekintettel az alispán nagy adminisztratív képességére és a jövőre vállalt elhűségére a vármegye békéjének megóvásáért, egy már előzőleg tartott vármegyei értekezleten 80—90 szótöbbséggel egy ellen, határozottan a mostani alispán mellett foglalt állást.

Sem örömrünk, sem kíváncsiságunk nem nyert eddig kielégítést, mert mikor szombat az interpellációkra került a sor és a jegyző az interpellálók nevét olvasta, kiderült, hogy az interpelláló képviselő ur nincs is jelen a „Házban” és így interpellációját el sem mondhatja.

Mi tartotta távol? mi gátolta meg abban, hogy a bejegyzett interpellációt elmondja, azt részünkről indiscretió volna kutatni.

De nem indiscretió, sőt egyenes kötelességünk annak nyomát keresni, mi szolgált ez interpellációnak alapjául? és valóban olyan corumpált-e a megye közigazgatása, hogy ország világ előtt ilyen meghurcoltatásra rászolgált volna?

Minden habozás nélkül kijelentjük, hogy az interpellációnak csakis azok a kicsinyes, egyéni törekvések szolgálhattak alapjául, melyek már megelőzőleg néhány fővárosi lapban ismertetettek a megye békéjét és egyensúlyát felbillenteni és midőn ez így nem sikerült, még attól sem riadtak

vissza, hogy megyénket az ország színe előtt a legsötétebb korrupcióval megvádolják.

A közvélemény tisztán lát ez ügyben és meg is alkotta már róla elfogulatlan és megdönthetetlen véleményét, ismeri az egyéneket és ismeri a szálakat, melyek a megye békéjének minden áron való felforgatását célozzák és épen azért, mert ismeri, indignációval bár, de napirendre tér felettük. Még azzal sem öregbiti kárörömüket, hogy a hírlapokban szenzációnak szánt közleményeket tudomásul vette volna. A közvélemény, a nép, a polgárság és a vármegye intelligens közönségének elfogulatlan állásfoglalásában nyer kifejezést és a mi közvéleményünk — istennek hála — már elég józan, elég okos arra, hogy belásson a kulisszák mögé és meglássa, kik mozgatják a bábukat — látatlanul, — hogy konkolyt és vizsalyt hintsenek a bekés törekvésébe és ha lehetne korrupcióról szó — a mint hogy nem lehet — úgy inkább az volna, hogy 3—4 ember sértett egyéni hiúságból vagy beteges ambícióból szembe helyezkedik az egész közvéleménnyel és tehetetlen dühében annyira elragadtatja magát, hogy saját fészékének nem létező tisztátalanságát országga hirdesse, minden alapos ok és cél nélkül; mert az csak nem közérdek, ha az ő törekvéseik nem juthatnak érvényre és az csak nem lehet cél, hogy ebből kifolyólag egy olyan megközelíthetetlen jellemet, mint Ugron Ákos főispánt, arról a piederstől letaszítsa, melyre úgy saját egyéni ségének prestige, mint a közvélemény megnyilatkozása felemelte.

Az alispán multját feszegetni sem ildomos dolog, mert bár az egész hajszá az ő személye ellen látszik indítva, most már az ő multjának hibáit, az egész megyebizottság humánus elnézése fedi, a mellett, hogy ő ezekért a törvény betűi szerint is elnyerte büntetését.

Maradna még egy ok: hogy a megválasztott új törvényhatósági bizottsági tagok, politikai jellemükre nézve teljesen megbízhatók-e? és vajjon egy újabb alkotmányvesztély alkalmából számíthatunk-e feltétel nélkül támogatásukra? Hát ez igazán csak nyílt kérdésnek marad és pedig két okból; először mert tudunk és látunk már a multban példákat, hogy épen azokban csalódtunk, a kikben leginkább megbíztunk; másodsor — örvendünk, hogy ezt itt alkalmunk van ismételtlen leszögezünk, — nálunk egyáltalán nem beszélhetünk megállapodott politikai elvekről, mert egyetlen testületünk, egyetlen sincs, melynek kifejezett politikai pártgye-sege volna.

És ez nem a főispán, nem az alispán, sem a megyei bizottság, hanem igenis a t. képviselő urak hibája és mulasztása, a kik Kossuth Ferenc levelének megjelenése óta felhangzott gyakori figyelmeztetéseiket semmibe se vették, nem számolva semmi eshetőséggel, még a bekövetkezendő megyei tisztújítással sem. Pedig egy megyeszerte erősen szervezett függetlenségi pártnak, mint erkölcsi testületnek fontos döntő szerepe és befolyása juthatott volna a restauráción.

Ennek hiányában igazán nevétség, ha azok, kik eddig minden közügytől teljes indolenciával távol tartották magukat, most egyszerre a szigorú erkölcsbírák és a megyei mentő geniuszok szerepére vállalkoznak és azt akarják bizonyítani, hogy nélkülök ez a megye a korrupció lejtőjére fog jutni.

Egyet azonban mégis megvilágított az az el nem mondott és talán később mégis csak elmondandó interpelláció; megvilágította azokat, a kik eddig a hírlapokban névtelenül rejtőztek és a világhosszán tisztán láthatja a közvélemény az egyéni törekvéseket és célokat, melyek ellen most már teljes erejével felvértezheti és megvédheti magát.

A megyebizottságnak pedig a 7-én

tartandó közgyűlésen önmaga iránti erkölcsi kötelessége a méltatlanul meghurcolt főispánnak és az alispánnak fényes elégtételt szolgáltatni.

Consummatum est.

Nem lesz vízvezetékünk.

Irta: Gyertyánffy Gábor.

Fenti szavakat az őszinte aggodalom sajtolta ki belőlem, midőn folyó évi nov. 20 án városunk képviselőtestületi közgyűlése — figyelmen kívül hagyva, hogy a folyó évi június 17 iki közgyűlésen a városi tisztviselők és többi áll. alkalmazottjai fizetése rendezésének kérdését azon okból vette le napirendről, mivel ki nyomtatott és szétosztott indítványom értelmében vélte (az érdekeltek óhaj-tásának is megfelelően) tisztviselőink és alkalmazottjaink fizetését ötéves korpótlék behozatalával rendezni — elejtette ezen elvet és kimondotta, hogy a városi tanács által az 1908. évi költségvetés keretébe felvett fizetés és lakbőrösségeket fogadja el, mellőzve most már másodsor a ki küldött bizottság javaslatát, a mely különben kevésben tér el a tanács javaslatától.

Aggodalmam oka az, hogy ezen határozattal, anélkül, hogy a városi tisztviselői és alkalmazottjai javadalmazását méltányosan rendezte volna, városunk polgársága adózó képességét annyira terhelné, a város hitelét annyira lekötne, hogy évtizedek óta vajdudó, a város haladását feltételező igények kielégítésére évtizedekig sem gondolhatna. Ilyenek első sorban az általános vízvezeték, városképzés, általános, egységes városrendezési terv (mennyire hiányzik ez a legtöbb kérdés felvetésénél!) a belső piac-terek rendezése, leányiskolák ügye stb.

Nem hagyhatom felemlítetlenül, hogy megfelelő városháza illetve képviselőtestületi közgyűlési terem hiányában, a mostani bérház egy szobájában — a szükséges és kötelező nyilvánosság teljes kizárásával — szorongó közgyűlés egyik illusztris képviselőtestületi tag forszírozására az elnök által enunciat határozattal szemben ugyanazon kérdést újból tárgyalta és új határozatot hozott, mert a képviselőtestületi tagok egy része a szomszéd szobába menekült volt élelyt is tartalmazó levegő után sóvárogva.

Ezen körülménynek tulajdonítom, hogy a képviselőtestület idegesen sietett a rég égető kérdést dülőre juttatni és határozatot hozott. Hogy helyesli, mondják meg a következő számadatok:

Városunk rendes jövedelme kitétt 1906-ban 119,354 K 54 fillért. Rendes szükséglet 1906-ban 145,713 K 96 fillért. Az előre nem látott jövedelmeket és kiadásokat figyelmen kívül hagytam. A hiány pótdóbból fedeztetett. A város összes alkalmazottainak fizetése és lakbérére volt 1907-re 70,524 K 87 fillérben megállapítva. Tanítók és óvónők járadékát is beleszámítva. 1908-ra pedig megszavazott a képviselőtestület fentiek részére 88 134 K 22 fillért vagyis 17,609 K 35 fillérrel többet, a mi 21 egész és negyted százalék pótdóbnak felel meg. Már pedig ha ezen képviselőtestületi határozat jogerőre emelkedik, ez a pótdóbbel láthatatlan időnkig fogja a város adózó polgárságát ezen a címen terhelni.

Távol áll tőlem állítani, hogy a megszavazott fizetésjavítások és lakberek a mai drága világban rang és állászerinti megélhetéshez elegendők volnának, csak azt mondotam mindig, hogy az alapjavadalmazások viszonyilag arányosak és az álláshoz mértek kell hogy legyenek. Már pedig tagadhatatlan, hogy jelen javadalmazások megállapításánál a javaslattevők és a megszavazók az állásba levők régi szolgálati ideje, esetleg egyéniségére voltak önkéntelenül is tekintettel és ilyen esetekben az esetleg megüre-

sedő állásba sokkal kevesebb érdemű fiatal hivatalnok cseppenthet bele, a mi a többi lehangolhatná. Aztán a terhek előírása a város adózó képességére figyelemmel kellene hogy történnék. És hiszi bárki is, hogy midőn — talán az egész művelt világban — az automatikus fizetés emelkedés elve van elfogadva, alkalmazottaink pár éven belül nem törekednének erre?

És nem fontos körülmény az, hogy ha az állam rendezni a városok alkalmazottjai javadalmazását a fennálló fizetéseket fogja csak kiegészíteni?

Ime a város 1906 iki 119 ezer korona rendes jövedelméből 88 ezer koronát szavazott meg összes alkalmazottjai javadalmazására, míg az én indítványom értelmében a rég szolgáló alkalmazottak korpótlékai folyósításával együtt 78 ezer korona elegendő volna és mégis méltányosabb lenne ezen ideiglenes rendezés. (Mivel véglegesen csak az állam képes rendezni.)

Azt sem szabad elfelednünk, hogy ha a közoktatási miniszter ur ó nagy méltósága a város ajánlatát a községi fiu iskola államosítása kérdésére érvényesíti pár éven belül — számításom szerint — 50—60 éven át évi 12—14.000 koronával többet kell költenünk a fiuk elemi iskoláztatására mint mostan. Bárha megszívlelné törvényhatóságunk városunk bajait és bölcsességével segélyünkre jönne!

Lapzárta előtt.

Budapest, december 4.

Hétfőn a késő esti órákban hozta meg a büntető járásbíró az ítéletet abban a rágalmazási pörben, melyet Polónyi Geza volt igazságügyminiszter indított Heltai Ferenc és Komlós Ágoston ellen. Heltait Eötvös Karoly, Komlóst Kenedi Géza dr. védte, ezeken kívül a vádlottak is felszóllaltak saját védelmükben. Körülbelül féltízkor hirdette ki Benke bíró az ítéletet, mely Heltai Ferencet két rendbeli rágalmazásban büntönsnek mondta ki és kétheti fogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte; Komlós Ágostont pedig egyrendbeli becsületsértésért negyven korona (6- és husz korona mellék-büntetésre ítélte. A kir. ügyész megnyugodott az ítéletben, vedők felebe-beztek.

*

A képviselőház keddi ülésén Dr. Nagy György tartott nagyszabású beszédet a kiegyezés ellen; erősen kikelt a horvátok ellen és fejtegette milyen nagy gyámoltalanság, hogy a horvátok garázdalkodását eddig is eltűrték; beszélt még a kvótáról, a közös hadseregről és a magyar blockról, végül pedig kijelenti, hogy sem a kiegyezést, sem a kvótaemlést meg nem szavazza, mert erre választóinak kötelező ígéretet tett.

*

Beavatott helyről értesítenek, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbbi bécsi útja alkalmából ő fel-ségétől felhatalmazást nyert a horvát országgyűlés összehívására és szükség esetén való felosztatására.

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetési felhívás.

Lapunk a jövő hó elsején lép a XIV. évfolyamába.

Egy vidéki lap életemben ez oly tekintélyes évszám, mely azt igazolja, hogy az olvasó közönség úgy irányával, mint tartalmával meg van elégedve, mert különben nem tisztelné meg állandóan nagyrabecsült bizalmával és támogatásával; nekünk pedig elsőrendű feladatunk, olvasóink iránt tartozó szent kötelességünk, hogy lapunkat a multhoz és jelenhez méltón, a jövőben is azon a színvonalon tartsuk, mely minde-

nek felett az összes székelység, de legelsőbb városunk és megyénk érdekeit szolgálja minden ügyében, minden vonatkozásában.

E cél elérésére a munkatársaink olyan illusztris, lelkes csoportja támogat bennünket, melyre büszkeséggel hivatkozhatunk; a mely biztosítja annak, hogy addig követett független politikai irányunkhoz, az eseményeknek, — az igazságnak és tárgyilagosságnak megfelelő — hü tolmácsolásához ezentúl is hívek maradjunk.

A politikai és társadalmi kérdéseken kívül, lapunk úgy a gazdasági, mint ipari és kereskedelmi ügyek mozzanatait, saját székely szempontunkból, kiváló figyelmébe részesíti; megyénk és városunk tanügyét, valamint közigazgatásunk menetét is mindig meleg érdeklődésével kíséri, és így a társadalom minden osztályát egyenlő buzgósággal szolgálva, minden elfogulatlan hazafi támogatására és partfogására méltón rászolgál.

Kerjük tehát úgy régi, mint új előfizetőinket, kegyeskedjenek bennünket kitűzött nagy és nehéz hivatásunkban, megtisztelő bizalmukban részesíteni és lapunkat előfizetésükkel, a közveleménnyel szemben vállalt törekvéseiben megszilárdítani.

Az előfizetési árak, a megváltozott drága viszonyok dacára, a régiek maradnak és lapunk homlokzatán található. Kiváló tisztelettel:

A szerkesztőség és kiadókivatal.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy városunkban a héten egy utazó „vigéc” se fordult meg;

mondják, hogy megyénk korrupciónak megszüntetésére egy négy tagból álló konzorcium alakult;

mondják, hogy a küszöbön levő megyei tisztújítás alkalmából, a megyebizottsági tagok nem voltak a pályázók részéről szavazatért megostromolva;

mondják, hogy a megyénk korrupció ellen bejegyzett interpelláció, a hirtelen beállott hiég miatt befagyott;

mondják, hogy a szintársulat utolsó előadása oly művészi magaslapon állott, hogy még a karzati közönség is megbotránkozással élvezte;

mondják, hogy a villamvilágítás azért kesik, mert a hozzá szükséges fagygy nem érkezett meg meg;

mondják, hogy szerelmes bakáink és még szerelmesebb dézsakissasszonyaink ezután sem a kapualjakban, sem az utcasarkokon nem tartanak legyottot.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **Megjutalmazott tanítók.** Városunk képviselőtestülete Blajer Balázs és Kertész Albert tanítókat az V. és VI. os taly lelkismeretes és szorgalmas vezetéséért 200—200 korona jálomban részesítette. A képviselőtestület ezzel ömagaról állította ki az örvendetes bizonylatot, hogy városunk tanügye iránt meg van a kellő érdeke, a megjutalmazott de réltanítók pedig a kitüntetésben ed. áradságuk szerény elismeréséül alhatják meg, egyszersmint buzdítást is arra, hogy az oktatásukra bizott legifjabb nemzedék z. lelkében a jövő termő magvát elhínték.

— **Előléptetés.** Társadalmi életünk egyik kimagasló alakját, kit megnyerő, szívelyes és lovagias, igazán gavalléros modoráért mindannyian

köztisztelettel és szeretettel környezünk, Freyberger Miksa őrnagyot, a novemberi előléptetésnél alezredesnek téptették elő; csak most szerezhettünk tudomást ez örvendetes tényről, mert a derék alezredes ur szokott szerénységével, talán, hogy a gratulációk özönétől megmeneküljön, kinevezetése után azonnal szabadságra ment és csak a napokban tért vissza körünkbe. Midőn új és méltó rangjában őszinte szívből üdvözljük, egyszersmin azon örömlünknek is sietünk kifejezést adni, hogy ez új méltóságban továbbra is körünkben marad, a hol mindnyájunk becsülésében és szeretetében egyformán részesül.

— **Karácsonyi meglepetések.** Kiváló faszobrászunk Salamon Kalmán, a kinek műhelye az alsó Kosuth utcában van jelenleg, a közelgő karácsonyi ünnepekre úgy kivitelre mint tartósságára nézve gyönyörű székely stíli és mintájú gyermekjátékokat készít, melyeket a legmelegebben ajánlunk a hazai ipartartoló közönségnek; e díszes szoba berendezések egy egész garnitúrája, mely 6—8 darabból is áll, összesen 3—4 koronába kerül, de oly eredeti és tetszetős, hogy még szekrényekre, etagerekre dísznek is bevalik. Ugyanott kaphatók dobozok képkeretek és egyéb szép faragványú tárgyak remek, művészi kivitelben e tárgyak nagyrészenek kiállítására és elarusítására Sterba Ödön, nagytözsde tnlajdonos volt szíves vállalkozni, most a közönség nemes feladata leendő bizonyítani, hogy a művésziessen faragott székely arukat többre becsüli a selejtes külföldi árucikkéknél.

— **Erdélyrészi vásárok.** Pénteken december 6-án Balászfalva, Eczel, Fogaras, Kápolnokmonostor, Miklós telke, Petel, Szászváros, Torda; 7-én Körösbánya, Oláhláposbánya; 9-én Apold, Csikbánfalva; 10-én Nyarádszereda; 11-én Gyalu, Uzon; 12-én Nagypold, Zám; 13-án Beth lenszentmiklós, Bözöd, Gyergyószentmiklós, Nagyselyk; 14-én Földvár; 16-án Bára.

— **Teaestély.** Demény Ferencné rendező elnök következőképp osztotta be a szombaton tartandó teaestélyen működő hölgyeket: Tea-sátor: Smó Mátyásné, Szentpáli Zsigáné és Nosz Gusztávné. Bor: Félégyházi Antalné, Gönczy Lajosné. Dr Kovács Gézané. Pezsgő: Deményné, Horváth Trézsi, Demény Mariska. Jux: Kovács Jenőné, Dr Borosnyai Pálné. Szőlősi Irén. Szivar: Szabó Istvánné, Homolai Lajosné, Biró Istvánné. Levelezőlap és konfetti: Mezei Annuska. Kucseber: Lanyi Ibolyka. Virág: Demény Irénke. Világposta: Voith Mariska, Konez Mariska. Terítetek: Szobotka Kata, Mezei Nellike, Ferenczy Irénke, Gálffy Erzsike. Gyertyános: Etel, Nosz Ilonka, Tamás Márta, Ferenczy Lenke, Ferenczy Ius, Tompa Ilonka, Csiszér Margit, Nevelics Irma, Sefranek Fini, Demény Irénke.

— **Zenei művelészet — másol.** Az európai hírnévként örvendő brüxellei vonósnégyes a mult hét folyamán a szomszédos Segesvárt hangversenyzett fényes sikerrel és mint értesülünk városunkból is többen átrándultak a ritkán kínálkozó zenei művelészetre. Most pedig azt olvassuk, hogy Frater Loránd, az országos híri magyar dal- és hegedűművész, a jeles népdalköltő e hó 8-án és 9-én Brassóban fog hangversenyezni. Minket a jelenkor eme nagy korifeusai mind elkerülnek; mert hozzáunk senki se hívja őket és mi megelé-

szünk az időnkint ide vetődő rekedthangu „verklisekkel” is.

— **A Polgári Önképzőkör** vasárnapon e hó 1-én délután 2 órakor Dr Viski Károly collegiumi tanár értekezett a magyar helységnevek és keresztnevek, valamint az egyes idegenből átvett szavak eredetéről; a tudós tanárnak részben tanulságos, részben humorisztikus előadását a nem nagy számban megjelent hallgatóság zajos tetszéssel fogadta. Utánna Boldizsár Ferenc szavalt a „Tetemrehívást” kellő értelemmel és hangsúlyozással és szinten elismerésben részesült. Délután 3 órakor ugyanazon helyiségben tartotta a Magyarországi Munkások Rökkant- és Nyugdíjgyűlésének kiküldött bizottsága az értekezletét, 1908 január 5-én táncvigalommal egybekötött műkedvelői színelőadás tárgyában és elhatározottat, hogy ez alkalommal Deréki Antalnak a fővárosban nagy tetszést aratott „Napraforgó” című énekes népszínműve adatik elő, melyhez a szereplőket felkérni egy bizottság választotta.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylettől

472—907. szám.

Meghívó.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi dec. 9-én d. e. 10 órakor a vármegyei ház kistermében közgyűlést tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívhatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az 1908-ik évi munkaterv megállapítása.
3. Az 1908-ik évi költségvetési előirányzat.
4. Tisztújítás.
5. A választmányhoz dec. 6-ig írásban beadott indítványok tárgyalása.

A községek, gazdakörök egy-egy képviselőt küldhetnek a közgyűlésre, kik megjelenésük alkalmával megbízó levelöket az elnökségnél benyújtani tartoznak.

Szavazati joggal csak azok birnak, kik tagdíjajukat befizették.

A közgyűlést megelőzőleg 9 órakor a választmány tart ülést a közgyűlés tárgysorozatának előkészítése céljából.

Székelyudvarhely, 1907. november hó 26.

Az elnökség.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

NYILT-TÉR.*

Nyilt levél

Udvarhelyvármegye mélyen tisztelt közönségéhez!

A megyei tisztújítás alkalmával az alispáni állásra pályáztam.

Távoli lakhelyem és hivatali állásomboli elfoglaltságom nem engedik meg, hogy a törvényhatósági tag uraknak a választás előtt magamat külön külön bemutassam és a megyei közönségnek jóindulatu támogatását személyes érintkezés után kikérjem.

De mert meggyőződésem az, * E rovat alatt közöltékert nem vállal felelősséget a szerk.

hogy a valódi önkormányzat elve szerint az ilyen bemutatkozás és kérelem szükséges, mert főként a vármegye első választott tisztviselője nem lehet sem egyeseknek sem a felsőségnek pusztá kiküldöttje, ennél fogva e helyen hozom pályázatomat az illetékes tényezőknek előzetes tudomására és kérem a meggyőzősége nek szives támogatását.

Székelyudvarhelyen, 1907. november 30.

Árvátfalvi Nagy Lajos

vajdahunyadi kir. járásbíró.

Fogzásban levő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a Scott-féle Emulsio, mert elősegíti az étvágyat, erőt s egészséget ad s a fogak erősen és fehéren bujnak ki.

A Scott-féle Emulsio

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel, előszeretettel veszik; szabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknek, valamint a gyermekeknek nyugodalmass, háborítatlan éjszakákat biztosít. —

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végjegyét — a halászlé — kérjék figyelembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 f
Kapható a gyógyszerárakban.

6933—907. tkvi szám.

Hirdetmény.

Bordos község telekkönyvi birtok szabályozás következtében átalakítottak s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t.-c. az 1889. 38 és az 1891. 16. t.-c. cikke a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t.-c. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tételik közzé;

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján ide értve e §-oknak az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §§-okban és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §-a. pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7 §-a, és az 1891. évi 16. t.-c. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések ervénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. évi június hó 20. napjáig bezárólag alólirt telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ha az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t.-c. 16. és 18 §§-ainak eseteiben ideértve az utóbbi §-ának az 1889. évi 38. t.-c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1908. évi június hó 20-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő után

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI OLCSÓ VÁSÁR! Barcsay Károly

női- és férfidivat-áruházában Székelyudvarhelyt.

December 1-től december 30-ig határozott árainból **10 százalék árengedményt adok** női ruhaszövetekből, barhentek, gypju fanelek, zefirek, batiztók és kartonokból s kérem szükség esetén meggyőződni azok jóságáról és olcsóságáról. Barcsay és Társai-fele szövött áruinkat is a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom. Szives partfogást kérve vagyok mély tisztelettel **Barcsay Károly.**

A KOSSUTH FERENC által alapított

HAZAI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

udvarhelyvármegyei és Székelyudvarhely városi főképviselő Betegh Pál és Társa cégnél Kossuth-utca 31. sz. a. van
Ügynökségek vármegyeszerte. Elfogad tűz-, jég-, élet- és járadékbiztosításokat. Elsőrendű hazai intézmény.

ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik t.lkv. általalkítása tárgyában tett intézkedések által nemkülönbön azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892 évi 29. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, a kik tulajdonjog arányait az 1889 évi 38. t. c. 16. § a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1908. évi június hó 20. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az általalkításhoz közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeiket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig a törvény rendes eljárás és csak időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személynek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek a felek, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű mint egyszerű másolatokat is csatolnak, vagy ilyenek pótlólag benyujtanak az eredetiüket a telekkönyvi hatóságuál átvehetik.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Székelykeresztúr, 1907. nov. 22.

VERESS, kir. j.-bíró.

11835—907. t.lkv. szám.

HIRDETMÉNY.

Bágy község közbirtokosság köz-helyei arányosítása ügyében az árvátfalvi határon lévő s a II. rész 4. sz. t.lkvben foglalt ingatlanok szabályozása következtében az 1869. évi 2579. I. M. szabályrendeletre képest átalakítatnak és ezzel egyidejűleg az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és 1891. évi 16. t. c. cikke és tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a t.lkv bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítatik.

E célból az átalakítási előmunkát hitelesítése és a helyszíni eljárás Bágy községében 1908. évi január hó 9-én fog kezdődni

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazottjaik által jelen-

jenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál is bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyvek végleges általalkítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, a kiküldött bizottság előtt a kiküldött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi XXIX. t. c. 15. 18. § ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt elő szóval ismerje el és a tulajdonjog bejegyzésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek; és

4. továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A székelyudvarhelyi kir. törvény-szék telekkönyvi hatósága.

Székelyudvarhely, 1907. dec. 1.

BARDO CZ ÁRPÁD,
kir. tszéki albiró.

8223—1907. alisp. sz.

Pályázati hirdetés.

A Székelyudvarhely városnál elhalálozás folytán üresedésbe jött rendőrárkapitányi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás minősítése a városi szervezési szabályrendelet 12. §-a szerint: »Érettségi bizonyítvány és a közigazgatási tereen jó eredménnyel végzett 3 évi gyakorlat, vagy körjegyzői bizonyítvány, továbbá a mérték-hitelesítői képesítést igazoló bizonyítvány, esetleg annak egy év alatti megszerzése.»

Az állás javadalmazása évi 1200

korona fizetés és 300 korona lakber.

Az ezen állást elnyerni ohajtók kellően felszerelt pályázati kéréseiket 1907. évi december hó 15-ig bezárólag hozzám nyujtsák be.

Elkészett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Székelyudvarhely, 1907. nov. 27.

Dr DAMOKOS ANDOR,
alispán.

Eladó üzlet lakással.

Udvarhelyvármegye egyik legtekintélyesebb községében 3 szobás kőház, melyhez konyha, udvarkert. 2 pince, valamint italméresi joggal bíró kitűnő forgalmu üzlethelyiség 2 szobával, konyha és pincével s más hozzátartozókkal 14,000 koronaért együttesen eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

Most jelent meg

Székelyek naptára.

Gazdagcikksorozatokkal. Szenzációs tartalommal. Pontos és nagyszerűen csoportosított vasárjegyzékkel. Kizárólag székely tárgyú dolgozatok: a székely ipar, gazdaság, erdő, népviselet- és kiállításról stb szólnak. Sok és szép képek! Ára 60 fillér. Már kapható Betegh Pál és Társa könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31 sz.

Az Agrár takarékpénztár r. t.

Marosvásárhelyt

székelyudvarhelyi, székelykeresztúri
parajdi fiókjainak

elfogadnak ezidőszerint takarékbetéteket

5 százalék kamatozás mellett

a 10 százalék tőkekamat adót az intézet sajátjából fizeti. A kamatokat a betét napjától a kivét napjáig számítja.

Székelyudvarhely, 1907. november 20-án.

Az igazgatóság.

HÖLGYEIM!

Csak egyszer, próbaképpen rendeljék meg a csodahatású szépítő szert, a dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR-CRÉMET, és meg fognak róla győződni, hogy ezen csodaszert azonnal eltávolít szeplőt, májfoltot, mindenféle tisztálaltságot az arcról és a bőrnek gyönyörű üdösöget, fiataloságot kölcsönöz. Nagy tégely 1 korona, próbátégely 70 fillér.

Vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a leghatásosabb készítmény a dr. Biró-féle TOKAJI CHINA-VASBOR Rendkívül kellemes ízű, erősítő, tisztítja a vért. 1 üveg ára 2 kor 40 fillér.

„A RANYHARMAT.”

A legdivatosabb hajszínt, a szép aranyzőke hajat lehet használata által megszerezni. E szer teljesen ártalmatlan ugy a hajra, mint az általános egészségre. Nem fest! Nem piszkít! Egy üveg ára 3 K.

Mindezekből töraktár: WOLF gyógyszerár Kolozsvár. Székelyudvarhelyen kapható: NAGYSOLYMOŠI KONCZ ÁRMIN „Oroszlán” gyógyszerárban és SOLYMOŠY-féle gyógyszerárban.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek

A közönség figyelmébe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy ujonnan bevezettem üzletembe nagy választékban a

gyermek-kocsikat

üveg, porcellán és ajándék tárgyakat nagy választékban. Ugy hogy az minden igényeknek megfelelő legyen.

Együttal felhívom beces figyelmét mindig friss és jó minőségű fűszerárú osztályomra is és kérem szükség esetén szives pártfogásukat

teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Csemegeszőlő (legfinomabb muskotály) olesó napi áron állandóan friss minőségben kapható.

Mindig friss fűszerárúk

Birtokfelosztás

A katolikus egyház tulajdonát képező és a külső Kossuth-utca, Budváruat és Sósfürdőt közt levő 4 holdas birtok két háromszáz négyszögöles parcellákban eladatik. Ár négyszögölenként 6-tól 12 koronáig. Érdeklődők a felosztási tervet és feltételeket Dr Vá-lentsik Ferenc ügyvédi irodájában megtekinthetők. A nyilvános magánárverés útján való eladás vasárnap

december 29-én d. u. 2 óraker

a helyszínen történik.